

คำนำ

คู่มือการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง เป็นการรวบรวมและบูรณาการจากคู่มือการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงาน ก.ค.ศ.เป็นหลักเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานของกลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต ๑ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนทำให้คู่มือเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์
ด้วยดี

นางสุพัตรา แสนอุบล   ผู้รวบรวม/เรียบเรียง
นางพินทุมดี เหล่ากว้าง   ผู้รวบรวม/ผู้พิมพ์

สารบัญ

	หน้า
ความหมาย	๑
ความสำคัญของการสืบสวน	๑
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๑
วิธีการและเทคนิคการสืบสวน	๒
การตั้งข้อกล่าวหา	๓
การสอบปากคำและบันทึกถ้อยคำพยาน	๓
ขั้นตอนในการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง	๔ - ๕
แผนภูมิแสดงขั้นตอน/กระบวนการร้องเรียน	๖
ภาคผนวก	
แบบฟอร์ม	๗ - ๑๕

คู่มือการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง

.....

ความหมายของการสืบสวน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๑) “การสืบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

การสืบสวนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๕ วรรคห้า กำหนดไว้ว่า “เมื่อมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวหรือเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชาสืบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ามีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที” ทั้งนี้ การดำเนินการสืบสวนยังไม่ถือว่าเป็นการดำเนินการทางวินัย

ความสำคัญของการสืบสวน

การสืบสวนเป็นจุดเริ่มต้นก่อนที่จะมีการดำเนินการทางวินัย ถ้าการสืบสวนพบว่าไม่เป็นความจริงหรือไม่มีข้อเท็จจริงดังที่กล่าวหา ก็ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งยุติเรื่อง หรือถ้าสืบสวนแล้วกรณีมีมูลว่าผู้ถูกกล่าวหามีการกระทำความผิดวินัย และการกระทำดังกล่าวเข้าองค์ประกอบความผิดวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก็ต้องดำเนินการทางวินัยต่อไป ถ้ามูลกรณีขึ้นไปในทางวินัยร้ายแรงก็ให้ดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง หรือมูลกรณีชี้ว่าเป็นความผิดวินัยแต่ไม่ร้ายแรงก็ต้องดำเนินการทางวินัยไม่ร้ายแรง โดยตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรง เพราะการดำเนินการทางวินัยย่อมมีผลกระทบต่อชื่อเสียงหรือขวัญกำลังใจของผู้ถูกดำเนินการ ยิ่งถ้ามีการลงโทษทางวินัยย่อมกระทบต่อสถานภาพของผู้นั้นเป็นอย่างมาก อาจมีการอุทธรณ์หรือมีการฟ้องร้องเป็นคดีปกครอง ถ้าหากว่ากระบวนการสืบสวนดำเนินการอย่างมีระบบ รัดกุม ก็จะเกิดผลดีต่อทางราชการ และต่อคู่กรณีและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรม เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด การสืบสวนเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องสืบดำเนินการ เมื่อมีการร้องเรียนหรือกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้ร้องเรียนหรือผู้กล่าวหาหรือมีเหตุสงสัยของผู้บังคับบัญชาเองว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน หรือมีการร้องเรียน โดยไม่ปรากฏตัวผู้ร้องเรียน เป็นต้น เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องหาข้อเท็จจริง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๙๕ วรรคห้า พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การสืบสวนข้อเท็จจริง

เป็นการดำเนินการตามมาตรา ๙๕ วรรค ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม “...เมื่อมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา หรือกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน

ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที...”

จึงสรุปได้ว่า การสืบสวน คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือสงสัยว่าข้าราชการอาจกระทำผิดวินัยว่า กรณีมีมูลน่าเชื่อหรือเป็นความจริงหรือไม่ เพียงใด การสืบสวนเป็นจุดเริ่มต้นก่อนที่จะมีการดำเนินการทางวินัย ถ้าการสืบสวนพบว่าไม่เป็นความจริงหรือไม่มีข้อเท็จจริงดังที่กล่าวมาก็ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งยุติเรื่อง หรือถ้าสืบสวนแล้วกรณีมีมูลว่าผู้ถูกกล่าวหา มีการกระทำผิดวินัย และการกระทำดังกล่าวเข้าองค์ประกอบความผิดวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก็ต้องดำเนินการทางวินัยต่อไป

วิธีการและเทคนิคการสืบสวน

วิธีการสืบสวน ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดกำหนดแนวทางปฏิบัติ และกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้ อาจจะมีการดำเนินการโดยวิธีการอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพของเรื่องที่จะทำการสืบสวนว่าควรจะใช้วิธีการใด จึงเหมาะสมที่จะให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ ผู้บังคับบัญชาอาจดำเนินการสืบสวนเอง หรือให้ผู้อื่นดำเนินการสืบสวน หรืออาจส่งประเด็นไปให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เช่น สถานศึกษาช่วยสืบสวนก็ได้ อีกทั้งในเรื่องระยะเวลาของการสืบสวนข้อเท็จจริงควรนำหลักการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาปรับใช้ การสืบสวนอาจกระทำได้โดยทางลับและโดยเปิดเผยหรือการสืบสวนเป็นทางการดังนี้

๑. การสืบสวนโดยทางลับ ได้แก่ การสืบสวนโดยมิให้ผู้กระทำผิดหรือผู้ถูกสงสัยว่าเป็นผู้กระทำผิดรู้ตัวโดยใช้กลวิธีที่เหมาะสม เช่น เข้าไปพูดคุยโดยปกติธรรมดา หวานล้อมให้เขาพูดในประเด็นที่ต้องการทราบ หรือทำที่เป็นเข้าไปศึกษาถึงวิธีการดำเนินการ หรือการปฏิบัติงาน และขอเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนั้น โดยที่เขาไม่ทันรู้ตัว หรือจะมอบหมายให้บุคคลใดเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์เพื่อที่จะทราบถึงความเคลื่อนไหวหรือข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ว่ามีแนวโน้มพอที่จะเชื่อได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิด หรือเขาผู้นั้นได้กระทำผิดจริงหรือไม่ เพราะอาจเป็นการร้องเรียนกันแกล้งกัน เช่น ร้องเรียนว่าครูมีความสัมพันธ์ทางชู้สาว ถ้าหากแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนอาจเป็นเรื่องเสียหายต่อชื่อเสียง กำลังใจของผู้ถูกร้องเรียน

๒. การสืบสวนโดยเปิดเผยหรือการสืบสวนเป็นทางการ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นทางการ ผู้ถูกร้องเรียน ผู้ถูกสงสัยหรือผู้ถูกกล่าวหา มีโอกาสได้ทราบข้อกล่าวหาหรือทราบเรื่องหรือทราบประเด็นถูกกล่าวหา กระบวนการสืบสวนอาจจะให้ผู้ถูกร้องเรียน ผู้ถูกสงสัยหรือผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริง ใช้ในกรณีที่ปรากฏมีผู้ร้องเรียนและมีหลักฐานพอเชื่อได้ว่ามีมูลความจริง เช่น มีการร้องเรียนเบิกถอนเงินค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนไปจากธนาคารเพื่อซื้อรถยนต์ส่วนตัว มิได้ใช้เพื่อการเรียนการสอนโดยปรากฏหลักฐานทางการเงินและการพัสดุว่าไม่ถูกต้อง เป็นต้น ก็จะต้องมีการสืบสวนเป็นทางการต่อไป

เทคนิคการสืบสวน หมายถึง ศิลปะ หรือกลยุทธ์ของผู้บังคับบัญชา หรือผู้ได้รับมอบหมายที่จะใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเตรียมการการสอบปากคำพยานบุคคล และการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในข้อกล่าวหาหรือข้อสงสัย หรือสำหรับพิสูจน์ผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องสงสัยว่ากรณีดังกล่าว

มีข้อเท็จจริงประการใด หากเห็นว่ากรณีมีมูลก็ต้องดำเนินการทางวินัยต่อไป กรณีใดจะสมควรสืบสวนโดยทางลับ หรือโดยเปิดเผย ย่อมขึ้นอยู่กับเรื่องที่จะสืบสวนความร้ายแรงแห่งกรณี ตลอดจนความเสียหาย หรือเสียหายชื่อเสียงเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ในกรณีมีผู้ร้องเรียนกล่าวหาโดยอ้างพยานหลักฐานแน่ชัดจะใช้วิธีการสืบสวนโดยเปิดเผยก็ได้ แต่หากเป็นกรณีที่สงสัยว่าจะมีการกระทำผิดหรือมีผู้ร้องเรียนโดยกล่าวหาลอย ๆ หากจะดำเนินการสืบสวนโดยเปิดเผยอาจเป็นการเอิกเกริก ถ้าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดจะทำให้เขาเสียชื่อเสียง หรือถ้าหากเขากระทำผิดจริง จะเป็นทางให้ผู้กระทำผิดไหวตัวหรือรู้ตัว อาจจะมีการดำเนินการสืบสวนโดยวิธีลับ มิให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานรู้ตัวหรือเตรียมการล่วงหน้าได้หรือถ้าหากสืบสวนแล้วปรากฏว่าไม่เป็นความจริงตามข้อกล่าวหาจะได้ไม่เสียชื่อเสียงของผู้ถูกกล่าวหา

บุคคลที่จะทำหน้าที่สืบสวนที่ดี ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีความรู้เฉพาะเรื่องที่จะสืบสวนและเรื่องทั่วไป มีความเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบดี รู้หลักจิตวิทยา สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้บุคคลที่น่านับถือ มีความสามารถในการปรับตัว มีความกล้าหาญ อดทน เพียรพยายาม รอบคอบ มีความคิดริเริ่มดี วางตนเป็นกลาง และมีใจเป็นธรรม ตลอดจนมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เช่น จะสืบสวนเกี่ยวกับการทุจริตเรื่องเงิน ต้องมีผู้เชี่ยวชาญเรื่องการเงิน การบัญชี การพัสดุ เป็นผู้ร่วมสืบสวนอยู่ด้วย

การเตรียมการสืบสวน ศึกษาเรื่อง และวางแผน เตรียมสอบปากคำพยานบุคคล รวบรวมพยานเอกสาร พยานวัตถุ

การตั้งเรื่องกล่าวหา คือ การตั้งเรื่องราวการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีการกล่าวหา ร้องเรียนว่ากระทำความผิดเท่านั้น ยังไม่ระบุกรณีความผิดวินัยหรือฐานความผิดวินัย

การสอบปากคำและบันทึกถ้อยคำพยาน ต้องคำนึงถึงสถานที่ที่เหมาะสม เช่น เป็นสถานที่ที่คนไม่พลุกพล่าน เงียบพอที่จะมีสมาธิ ไม่มีคนอื่นอยู่เพราะพยานอาจไม่กล้าให้ถ้อยคำต่อหน้าคนบางคน หรือให้ถ้อยคำที่จะเอาใจ คนบางคน การเลือกสถานที่อาจเลือกห้องผู้อำนวยการโรงเรียน ห้องสมุด เป็นต้น การจัดลำดับพยานบุคคล การเตรียมการล่วงหน้า สร้างบรรยากาศเป็นกันเองเพื่อสร้างความไว้วางใจ คุมประเด็นสอบถามให้ตรงประเด็น อาจจะถามนอกประเด็นบ้างแต่ในที่สุดต้องเป็นสิ่งที่ต้องการประเด็น ถ้าไปสืบสวนหลายคน คนหนึ่งเป็นคนถาม คนหนึ่งกำหนดถ้อยคำที่ต้องจดและให้อีกคนจดถ้อยคำแต่อาจเป็นไปได้ว่าคนที่กำหนดถ้อยคำที่ต้องจดจะเป็นคนคนเดียวกับคนจดถ้อยคำ ถ้าพบว่าพยานให้การขัดกัน ต้องซักถามให้ละเอียด อย่าใช้คำถามนำ คือ คำถามที่ต้องการคำตอบจากผู้ถูกถามว่าใช่หรือไม่ใช่เท่านั้น และใช้คำถามที่เข้าใจง่าย ๆ

ลักษณะของพยานที่ผู้สืบสวนต้องคำนึงถึงให้มาก คือ พยานไม่รู้เห็นเหตุการณ์ แต่พยายามที่จะบอกว่ารู้เห็น พยานประเภทแค้นเคือง พยานขี้เหล้า พยานช่างพูด พยานเท็จเหล่านี้ต้องสังเกตให้ดี ซักถามให้ละเอียดกลับไปกลับมา ถ้าเป็นพยานเท็จ จะพูดเรื่องเดียวกันไม่เหมือนกัน เป็นต้น

การถามเพื่อเอาความจริงจากผู้ถูกกล่าวหา ไม่ต้องมุ่งหวังจะได้ความจริง เพราะมีกระบวนการที่จะพิสูจน์ความจริงในการสอบสวนอยู่แล้ว เพราะบางครั้งอาจไม่ใช่ผู้ถูกกล่าวหาก็ได้ เขาอาจถูกใส่ร้าย ต้องทำให้เป็นกลางต้องพยายามหาพยานอื่นมาประกอบ

การบันทึกถ้อยคำต้องใช้ภาษาง่าย ๆ หากเป็นภาษาถิ่นต้องบันทึกคำแปลความหมายที่เป็นภาษากลางไว้ด้วย เพราะผู้พิจารณาอาจแปลความหมายผิดพลาด อ่านทบทวนคำให้การที่บันทึกให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังว่าถูกต้องตามที่ให้การหรือไม่ เมื่อมีการแก้ไข ตกเติมถ้อยคำพยาน ต้องให้ผู้ให้ถ้อยคำ และผู้บันทึกถ้อยคำลงลายมือชื่อ

กำกับไว้ด้วยแต่ถ้าผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อก็ให้กรรมการสืบสวนบันทึกไว้ว่าผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ

ในกรณีการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็ก (อายุไม่เกิน ๑๘ ปีในวันที่ให้ถ้อยคำ) รวมทั้งผู้มีปัญหาในการสื่อสาร ให้นำกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๘ มาใช้โดยอนุโลม กล่าวคือ ...ในการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็ก ให้สอบสวนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและให้มีข้าราชการครูที่เป็นกลางและเชื่อถือได้ และบุคคลที่เด็กร้องขอหรือไว้วางใจเข้าร่วมในการสอบปากคำนั้นด้วย หากผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กตั้งข้อรังเกียจข้าราชการครูดังกล่าวข้างต้นให้เปลี่ยนตัวบุคคลนั้น

ในกรณีผู้เสียหายหรือพยานเป็นคนหูหนวกหรือเป็นใบ้ หรือทั้งหูหนวกและเป็นใบ้ หรือมีความพิการทางกาย หรือไม่เข้าใจภาษาไทยและจำเป็นต้องใช้ล่าม ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดหาล่ามที่เป็นกลางและเชื่อถือได้ให้แก่บุคคลดังกล่าว

การร้องเรียนเป็นบัตรสนเท่ห์

กรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัยตามหนังสือร้องเรียน กล่าวโทษที่ไม่ระบุชื่อผู้ร้องเรียนหรือผู้กล่าวโทษ ต้องปฏิบัติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวน ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ ดังนี้ ข้อ ๑ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการในเบื้องต้น ให้ถือเป็นความลับของทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น

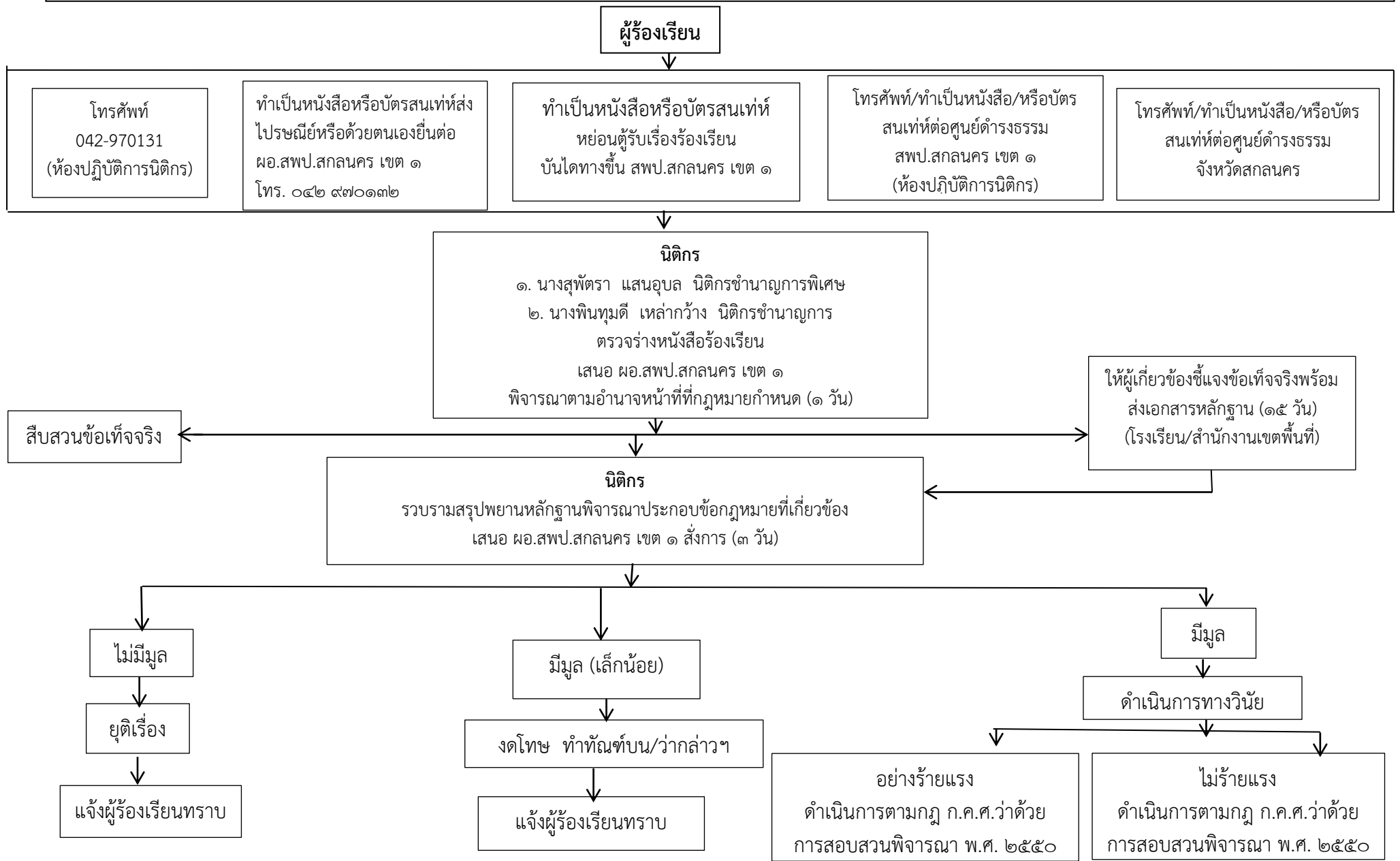
ขั้นตอนในการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง

๑. วิเคราะห์หนังสือร้องเรียน/กล่าวหา พิจารณาว่าจะดำเนินการสืบสวนโดยทางลับหรือเปิดเผย
๒. บันทึกเสนอให้ความเห็นว่าจะสืบสวนโดยทางลับหรือเปิดเผย
๓. กรณีสืบสวนโดยทางลับ (ไม่มีมูลเสนอยุติเรื่อง , มีมูลเสนอดำเนินการทางวินัยร้ายแรง/ไม่ร้ายแรง ระดับความร้ายแรง/ไม่แรง ปรากฏตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)
๔. กรณีสืบสวนโดยเปิดเผย ดังนี้
  - ๔.๑ ผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง มาตรา ๙๕ วรรค ๔ ....แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๔.๒ คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงที่ได้รับแต่งตั้ง ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง
  - ๔.๓ การรายงานผลการสืบสวน คณะกรรมการต้องนัดประชุมหรือสรุปรายงานการสืบสวนโดยต้องนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาพยานหลักฐานต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงมีมูลตามข้อกล่าวหาหรือไม่ เมื่อพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานดังกล่าวแล้ว ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูล หรือการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิดทางวินัยก็เสนอให้ยุติเรื่อง หากมีมูลเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง หรือมีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็เสนอผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการสืบสวนพิจารณา เพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป

โดยจัดทำเอกสาร ดังนี้

- ๔.๓.๑ สรุปรายงานการสืบสวน จำนวน ๓ ชุด
- ๔.๓.๒ รวบรวมพยานเอกสารหลักฐานทั้งหมดที่ได้มาตามทางการสืบสวน
- ๔.๓.๓ ทำบัญชีส่งเอกสาร
- ๔.๓.๔ บันทึกการประชุมคณะกรรมการสืบสวน
- ๔.๓.๕ บันทึกข้อความหรือหนังสือราชการภายนอกเรียนถึงผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนเพื่อส่งรายงานการสืบสวนพร้อมเอกสารหลักฐาน

ขั้นตอน/กระบวนการร้องเรียน, การร้องทุกข์ (มาตรา ๙๕ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

แบบฟอร์มที่ใช้ในการสืบสวนข้อเท็จจริง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โรงเรียน/สพท. ....

ที่ ศธ ...../- ..... วันที่ .....

เรื่อง ร้องเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้อำนวยการ สพท.

ด้วยมีหนังสือร้องเรียน/บัตรสนเท่ห์ ร้องเรียนกล่าวหา.....(ระบุชื่อผู้ถูกกล่าวหา).....

ข้าราชการครู ตำแหน่ง.....โรงเรียน.....สพท.....

กรณี.....(ระบุชื่อผู้กล่าวหา).....

ปรากฏรายละเอียดตามหนังสือร้องเรียน/บัตรสนเท่ห์ ดังแนบ)

งาน/กลุ่มงาน.....พิจารณาแล้วเห็นว่า หนังสือร้องเรียน/บัตรสนเท่ห์ฉบับนี้ ได้อ้างพยานหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนอ้างพยานบุคคลที่สามารถนำสืบข้อเท็จจริงได้ตามมติ คณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๑ ควรรับพิจารณาดำเนินการ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวประกอบการพิจารณา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. ....(ระบุชื่อและตำแหน่ง)..... เป็นประธานกรรมการ

๒. ....(ระบุชื่อและตำแหน่ง)..... เป็นกรรมการ

๓. ....(ระบุชื่อและตำแหน่ง)..... เป็นกรรมการและเลขานุการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ดังแนบ

(.....)

.....

ตัวอย่าง

คำสั่ง(ระบุชื่อส่วนราชการที่ออกคำสั่ง)

ที่...../.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

.....

ด้วยมีหนังสือร้องเรียน/บัตรสนเท่ห์ ร้องเรียนกล่าวหา.....(ระบุชื่อผู้ถูกล่าวหา).....
ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง.....โรงเรียน.....
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑ รับเงินเดือนในอันดับ.....ขั้น.....บาท
มีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับ.....

ฉะนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวหาประกอบการ
พิจารณาดำเนินการให้เกิดความเป็นธรรม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ประกอบด้วยบุคคล
ดังต่อไปนี้

๑. ....(ระบุชื่อและตำแหน่ง).....	ประธานกรรมการ
๒. ....(ระบุชื่อและตำแหน่ง).....	กรรมการ
๓. ....(ระบุชื่อและตำแหน่ง).....	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงรีบดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และเสนอผลการ
สืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....พ.ศ. ....

(ลงชื่อ).....

(ระบุชื่อผู้สั่งแต่งตั้ง)

ตำแหน่ง.....

บันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา
เรื่อง สืบสวนข้อเท็จจริง

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ด้วย คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่ง ...../.....โรงเรียน...../สพ.
สกลนคร เขต ๑ ได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา กรณี
มีผู้ร้องเรียนกล่าวหาท่านเสรีจิ้นแล้ว จึงแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหาให้ท่าน
ทราบ ดังนี้

๑. ข้อกล่าวหา

- ๑) .....
- ๒) .....
- ๓) .....

๒. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

- ๑) พยานบุคคล จำนวน.....ปาก ให้ถ้อยคำสรุปความได้ดังนี้

.....
.....
.....

๒) พยานเอกสาร จำนวน.....รายการ ดังนี้

- ๑) .....
- ๒) .....
- ๓) .....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อผู้ถูกกล่าวหา).....ได้รับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน
สนับสนุนข้อกล่าวหาและได้รับบันทึกนี้ ๑ ฉบับไว้แล้ว เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
ข้าพเจ้าจะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วัน นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้ถูกกล่าวหา
(.....)

(ลงชื่อ)..... ประธานกรรมการ
(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการ
(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ
(.....)

รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง การสืบสวนข้อเท็จจริง

เรียน .....ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง).....

ตามที่.....(โรงเรียน/สพป.สกลนคร เขต ๑)...ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง
ตามคำสั่ง...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงกรณี.....
(ชื่อผู้ถูกล่าวหา).....ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง.....โรงเรียน.....อำเภอ
.....สพป. ....ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่า.....(ระบุเรื่องที่กล่าวหา
ถ้าหากมีหลายเรื่องให้ระบุทุกเรื่องตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวน)..... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเรียบร้อยแล้ว จึงขอเสนอ
รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อการพิจารณาดังต่อไปนี้

๑. มูลกรณีเรื่องนี้ปรากฏขึ้นเนื่องจาก.....(ระบุมีผู้ร้องเรียน/หรือมีผู้รายงานหรือผู้บังคับบัญชา
พบเห็นเองว่าอย่างไร).....

๒. คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรวจสอบพยานเอกสาร
และสอบปากคำพยานบุคคล จนวน.....ปาก สรุปลงข้อเท็จจริง ดังนี้ว่า.....
(สรุปข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามที่ได้จากการสืบข้อเท็จจริง).....

๓. คณะกรรมการสืบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและให้
โอกาสผู้ถูกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหาแล้ว.....(ชื่อผู้ถูกล่าวหา).....
ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา / ให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหา.....(สรุปตามประเด็นที่สำคัญมีว่าอย่างไร).....

๔. การพิจารณาโทษและความเห็น

คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า.....
(กำหนดประเด็นและวินิจฉัยเปรียบเทียบพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหากับพยานหลักฐานที่รับฟัง
หักล้างข้อกล่าวหาได้และเห็นว่าผู้ถูกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยอย่างไร หรือไม่ หากรับฟังไม่ได้ว่ากระทำความผิด
ให้เสนอความเห็นยุติเรื่อง และหากปรากฏว่ามีการกระทำความผิด ให้พิจารณาว่าการกระทำความผิดนั้น เป็นการ
กระทำความผิดอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง ให้เสนอความเห็นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง
เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อไป) .....

เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังนี้

พิจารณาตามประเด็นที่ ๑. ....

.....
.....

พิจารณาตามประเด็นที่ ๒. (ถ้ามี) .....

.....
.....

จึงขอเสนอสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ
(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการ
(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ
(.....)

แบบฟอร์มที่ใช้ในการสืบสวนข้อเท็จจริง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โรงเรียน/สพท. ....
ที่ ศธ ...../- ..... วันที่ .....
เรื่อง ร้องเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้อำนวยการ สพท.

ด้วยคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งโรงเรียน/สพท. ที่ ...../.....
ลงวันที่ .....เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียนกล่าวหา นาย/นาง/นางสาว
.....ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา/ลูกจ้างประจำ/พนักงาน
ราชการ .....ตำแหน่ง/วิทยฐานะ.....โรงเรียน.....
สพท. ....เขต ..... ได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเสร็จสิ้นแล้ว
และได้รายงานมาเพื่อโปรดพิจารณารายละเอียดปรากฏตามสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงที่แนบ
โรงเรียน/สพท. ได้ตรวจพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

การตรวจสอบข้อกฎหมาย

โรงเรียน .....สพท. ....เขต .....
ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่ง .....ลงวันที่ .....
การดำเนินการสืบสวนขอด้วยกฎหมาย

ตรวจสอบข้อเท็จจริง

มูลกรณีเรื่องนี้เกิดขึ้นสืบเนื่องจาก .....

โรงเรียน/สพท./สพฐ. ....จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง
ดังกล่าวนี้ขึ้น

ผลการสืบสวน

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า .....

(สรุปข้อเท็จจริงตามประเด็นที่สืบสวนได้ความโดยละเอียด) .....

พิจารณาและความเห็น

ความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนคณะกรรมการสืบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า .....

ความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย/กลุ่มงานพิจารณาแล้วเห็นว่า .....
เป็นกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง / ไม่ร้ายแรง สมควรแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงโดยคณะกรรมการสอบสวน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

.....(ชื่อและตำแหน่ง).....ประธานกรรมการ

.....(ชื่อและตำแหน่ง).....กรรมการ

.....(ชื่อและตำแหน่ง).....กรรมการและเลขานุการ

.....(ชื่อและตำแหน่ง).....ผู้ช่วยเลขานุการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรด

๑. ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๒. หนังสือแจ้งผู้ถูกกล่าวหาและคณะกรรมการสอบสวน

๓. หนังสือรายงาน (สพท. / สพฐ.) ดังแนบ

*****